

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 263. szám.

Dsütörtök, november 16.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

Nagy harcok Monasztirért.

Éjjel-nappal folyik a harc Monasztir körül. — Óriási zsákmány Constanzában. — A lengyel királyság hatszázezer új harcost ad.

— A mai nap hírei. —

Éjjel-nappal folyik a harc Monasztir körül.

Budapest, nov. 16. A bolgár főhadiszállásról jelentik az Estnek:

A florina—monasztiri vasutvonal mindkét oldalán véres harc tombol, amelyben az ellenségnek Szalonikiba hozott új csapatai is részt vesznek.

Órákig tartó pergőtüz után szuronytámadás kezdődött, de a bolgárok egy talpalatnyi földet sem vesztek el.

Az ellenség több ponton benyomult az elpusztított lövészárkokba, de itt **véres kézharcban lemészároltuk őket.** Itt két francia hadosztály csapatai harcoltak.

Még véresebb és makacsabb harcok folynak a Cserna hajlásánál, ahol a bolgár állások az oldalozó tüznek ki voltak téve s ezért a védőcsapatok visszavonultak a Tepavcától és Csegeltől északra elhuzodó magaslati vonalra, ahol a kedvező magaslati állásokat elfoglalták.

Ezen kis helyi siker semmi hatással nincs Monasztir sorsára. Illetékes katonai körök Monasztir sorsában rendületlenül bíznak.

Budapest, nov. 16. Szófiából sürgönyzik:

Monasztir körül és a Cserna mellett éjjel-nappal dörögnek az ágyuk és folyik a harc.

Hivatalos jelentések mondják, hogy a Cserna mellett minden méter földet egy szerb katona vérén kell megváltani.

A hadügyminiszterium lapja azt írja, hogy a macedóniai védelmi harcok elérték céljukat az ellenség kimerítését,

A konstanzal óriási zsákmány.

Budapest, nov. 15. A Kölnische Zeitungnak jelentik Szófiából:

A majdnem teljesen befejezett számlálás szerint Konstanzában **harmincezer tonna petróleumot, huszonhétezer tonna benzint, tizenhétezer tonna ásványolajat, óriási gabona-, cukor- és kávékészletet zsákmányoltak,** ami több hónapra biztosítja a dobrudzsai hadsereg és polgári lakosság ellátását.

A lengyel királyság hatszázezer új harcost ad.

Budapest, nov. 16. Szentpétervárról sürgönyzik: A Novoje Vremjában Pilsidszki, az oroszországi lengyel légiók parancsnoka azt írja, hogy a központi hatalmak soraiban küzdő új lengyel királyság hadserege legalább **hatszázezer embert fog számlálni** s így ennyi új harcossal gyarapodik a központi hatalmak hadereje.

Az angolok 1917-re várják a háború végét.

Budapest, nov. 16. Bernből sürgönyzik:

A Times a háború tartamával foglalkozva, azt írja, hogy angol vélemények szerint a háború vége 1917-ben várható. Akkorra remélik Németország teljes kimerülését.

Az orosz дума elnöke a különbékeért.

Budapest, nov. 16. Szentpétervárról sürgönyzik:

A дума ülés szakának megnyitásán Rodzianko elnök kijelentette, hogy érzi az ellenség leverését s a győzelem küszöbön van. Oroszország nem fogja elárulni szövetségeseit s felháborodva utasítja vissza a különbéke gondolatát.

Semleges vélemény a harctéli helyzetről

Budapest, nov. 16. Genfből sürgönyzik:

A svájci katonai szakértők ismét behatóbban foglalkoznak a harctéli helyzettel s megállapítják, hogy általánosságban a fölény a harctéren még mindig a központi hatalmak kezében van. A nyugati front áttörhetetlennek látszik, mert az angolok és franciák offenzívájukat a legnagyobb erejük latbavetésével indították meg s ha eddig nem értek el több eredményt, áttörésre ezután már aligha lesznek képesek, mert ahhoz az eddiginek megfelelő új erők kellenének, amivel a négyes szövetség ezidőszert nem rendelkezik.

A keleti fronton a központi hatalmak még inkább fölényben vannak, annyira, hogy offenzív erejük van. Az oroszok hátránya itt, hogy municiójuk fogytán van.

A Balkánon, nevezetesen az oláhországi harctéren az oroszok nagy erőket vittek az oláhok támogatására, de kétséges, hogy sikerül-e a központiakat itt megállítani.

A Monasztir körül folyó harcok most érik el tetőpontjukat. A négyes szövetség csapatai Roques francia hadügyminiszter tervei alapján kezdték meg az új offenzívát, friss csapatokat is vetve harcba, de a bolgárok igen erősen tartják magukat.

Rendelet a dohányról.

Budapest, nov. 16. Mint az Est jelenti, Teleszky János pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint vendéglőkben, kávéházakban és korcsmákban tilos dohányt árusítani.

Vidéken a pénzügyigazgatóság eltekinthet a tilalomtól.

Kaszinókban, társaskörökben továbbra is árusíthatnak dohányt.

Szatócsonk és vegyeskereskedők nem árusíthatnak dohányt s újabb dohány kisárusítási engedélyt nem adnak ki.

A dohánykisarúsók csak is az üzletükben megjelenő közönségnek adhatnak el árut.

A dohány nagyárusók legfőleg 50-60 százaléknyi árut tarthatnak vissza kikicsinybeni elárúsítás végett.

Közélelmezési problémák.

— nov. 16.

Az Országos Közélelmezési Hivatal már megkezdte működését és első tevékenységéből megérzik az új intézmény jóakarata, nemes törekvése, de egyúttal határozottsága is. Eredményeiről természetesen ma még nem szólhatunk, mert az eredmények épen a közlelmezési feladatok megvalósítása terén nem érhetők el máról-holnapra, hanem csak következetes és fárasztó munka árán. Az energia a célok megvalósításában az új hivatal első megnyilatkozásaiból is észrevehető volt és ez kezdetnek eléggé megnyugtató. Mert éppen a határozottság hiányzott eddig leginkább a közlelmezési intézkedések végrehajtása körül, ami a közlelmezés eddigi szervezete mellett nem is volt csodálatos.

Erre az új intézményre pedig éppen most, a háboru harmadik évének elején nálunk is égetően nagy szükség volt. Az a terjedelmes jelentés, amelyet a héten a főváros tanácsa a közgyűlés elé terjesztett, meglehetősen komoly képet fest erről a gazdasági évről, amelynek különösen a tavaszi hónapjai súlyos megpróbáltatásokat fognak jelenteni. Minden okunk meg van tehát reá, hogy a legnagyobb komolysággal és a szükségesnek mutatózó intézkedésekhez való alkalmazkodással kajtsanak végre mindent, ami a meglévő élelmezési cikkek igazságos felosztása érdekében elkerülhetlen, mert különben a könnyelműségnek és határozatlanságnak magunk fogjuk a kárát vallani. Ebben az irányban a Közlelmezési Hivatal jelentékeny segítségünkre lesz, mert függetlenségét következtében az intézkedések pontos végrehajtásáról könnyebben gondoskodhatik, mint a helyi hatóságok; országos hatáskörénél fogva pedig az egyöntetűséget vagy a viszonyoknak megfelelő, de egyúttal az összeség érdekeit nem sértő eltéréseket is biztosíthatja. Bár kétségtelen, s az összes tapasztalatok megerősítenek abban, hogy az idei évet az előzőnél kedvezőtlenebbnek kell tekintennünk, mégis nyugodtan állíthatjuk, hogy a meglévő készleteknek az eddiginél szigorubb felhasználása meg fog bennünket óvni a súlyosabb kellemetlenségektől.

Allíthatjuk ezt azért is, mert a mezőgazdaságból élő lakosság, amely tudvalevőleg az ország tulnyomó részét teszi, gazdasági nyersterményekkel elegendőleg el van látva, sőt nagy részben jóval bővebben, mint azt az intézkedések a városi lakosság javára biztosítani kívánják. Súlyosabb problémát csak a városi lakosság élelmezése okoz. Így van például a lisztellátás kérdése, mely tavaly a jó termés következtében a fővárosban és csaknem az összes vidéki városokban meglehetősen sima lebonyolítást nyert, de amelyre nézve jogosult aggodalmak vannak az idén; úgy itt, mint a zirszükséglet fedezése terén a főcél csak az lehet, hogy az egyenletes és igazságos elosztást biztosíthatassunk. Ezt a célt pedig elérhetjük a termelés és a felhasználás szigorú ellenőrzésével, amely eddigelő egyik irányban sem volt kellőleg megvalósítva és amíg ennek következtében az intézkedések végrehajtása, különösen a rekvirálás, a gazdákkal szemben néha túlmessze ment, a városok egy részében, illetőleg a városi lakosság bizonyos osztályaiban főlős készletek összegyűjtését tette lehetővé. A felhasználás tekintetében ennél fogva természetesen igazat kell adnunk a főváros vezetésének, hogy az elosztás helyességét csupán a jegyrendszernek minél szélesebb körben való kiterjesztése és minél pontosabb keresztülvitele biztosíthatja. Ezen az uton mi még keveset végeztünk és a végrehajtás meglehetősen felületes volt, úgy, hogy ezen a téren az élelmezési hivatalnak hatalmas munkát kell végeznie, ha magát a jegyrendszert minél nagyobb általaláltságban, vagyis minél több cikkre kiterjedően és minél nagyobb számú városban a lehető legnagyobb tökéletességgel megvalósítani akarja. Maga az ellen-

őrzésnek és a keresztülvitelnek a fontossága annyi munkát kíván azonban, ha jobb volna, ha az országos élelmezési hivatal a maga tevékenységét csupán az elsőrendű élelmezési cikkekre terjesztené ki és a kevésbé jelentős cikkeket teljesen átengedné a helyi hatóságoknak, mert különben lehetetlen, hogy a legnagyobb jóakarat mellett a reája váró feladatokkal megbirkózhassék.

Főleg tehát a liszt, hus, zsír, burgonya, tej és cukor lennének azok a cikkek, amelyeknek egyedül az új hivatal hatáskörében kellene összpontosítva lenni, míg a többi cikkben megfelelő kormányzati intézkedések mellett a helyi hatóságok önálló tevékenysége is megfelelő eredményekre vezethet. A felsorolt cikkek közül a tejkérdés rendezése teljesen eltér a többiekétől mert ennél a cikknél a legfiatalabb nemzedékről kell első sorban gondoskodni. A burgonyával való ellátásban különösen az alsóbb osztályokról kell gondoskodni, a kiosztási mennyiségeknek és az elárultó helyeknek szaporításával. A zirszükséglet tekintetében legjelentősebbnek a termelés pontos ellenőrzését és fokozását tartjuk, mert a termelés adja meg egyedül az összes intézkedéseknek helyes és könnyen biztosítható alapját. Ezen az alapon az egész sertéshizlalásnak az Országos Élelmezési Hivatal ellenőrzése alatt kellene állania, hogy ez egy szükséges takarmányról, mint a sertések felhasználásáról gondoskodhassék.

Szomoru valóság, hogy az elosztás technikája az utolsó pár év alatt nem sokat fejlődött és Németország, meg Ausztria is csak most foglalkoznak ennek az egyedül elmaradt hadi technikának a megjavításával.

Remélhető, hogy a Közlelmezési Hivatal nálunk is talál erre megfelelő megoldást.

HIREK.

A kulturegyesület ülése.

Vinczehidy igazgató hadbavonulása. — Knyaskó Lajos emlékezete.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, november 16.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési-Egyesület tegnap délután 5 órakor tartotta a vármegyháza alispáni kistermében Grézlo János kir. tanfelügyelő aligazgató elnöklésével őszi rendes igazgatósági ülését. Az ülésen részt vettek: Somfai János főtitkár, Harzer József, Jeszenszky Nándor, Mencer Lipót, Fischer Mór, Streitmann Antal és Wégling István igazgatósági tagok.

Vinczehidy igazgató hadbavonulása.

Az ülésen az elnöklő Grézlo János aligazgató bejelentette, hogy dr. Vinczehidy Ernő megyei főjegyző, az egyesület kitünő igazgatója a román támadás folytán harctéri szolgálatra jelentkezett s ezredéhez már be is vonult. Ennek folytán az alapszabályok értelmében az egyesület igazgatói teendői reá mint aligazgatóra hárulnak. Kijelenti, hogy a legnagyobb készséggel vállalja magára a teendőket mindent el fog követni, hogy az egyesület működése tovább is az eddigi agilitással menjen.

Mencer Lipót igazgatósági tag, amelyen sajnálkozással látja dr. Vinczehidy Ernő igazgató hiányát, olyan lelkes örömmel köszönti az igazgató hazafias lelkes elhatározását, amelylyel a honvédelem harci szolgálataiba állott. Indítványozza, hogy az igazgatóság fejezze ki legmelegebb elismerését dr. Vinczehidy Ernő elhatározása fölött azzal a hó óhajjal, hogy a harctéren is olyan érdemeket szerezzen mint itthon a békés munkában s teljes épségben és egészségben jöjjön vissza ismét körünkbe.

Kéri ezt jegyzőkönyvbe iktatni s dr. Vinczehidy Ernővel közölni.

Az indítványhoz az igazgatóság egyhangú lelkesedéssel hozzájárul.

Knyaskó Lajos emléke.

Grézlo János aligazgató ezután arról a gyászról tett jelentést, amely az egyesületet Knyaskó Lajos halálával érte. Meleg sza-

vakban méltatja Knyaskó Lajos kiváló érdemeit a kulturális tevékenység terén s indítványozza, hogy az egyesület jegyzőkönyvileg fejezze ki mély fájdalomát és részvétét Knyaskó Lajos elhunytá fölött s ezt közölje az elhunyt özvegyével.

Az igazgatóság egyhangulag magáévá teszi az indítványt.

A kulturális ügyek.

Somfai János főtitkár ismerteti ezután az egyesület tevékenységét, amelyet a legutóbbi ülés óta kifejtett.

Előadta, hogy az egyesület a gyermekvédelem nagy kulturális jelentőségének méltánylásaképpen a nagybecskereki szociális misszió társulat szüneti kitelepítését 300 koronával támogatta.

Az őszi szini évad során az egyesület a szintársulatnál ismét ingyen jegyeket szerzett a hadbavonultak hozzátartozói részére s a titkár hatszáz darab ingyen jegyet osztott ki közöttük.

Szeptemberben és októberben az egyesület megkezdte a szabadliceális és népies ismeretterjesztő előadások szervezését. A szabadliceális előadások szervezése Nagybecskereken már megtörtént s nov. 26-ikán lesz az első előadás. Azonkívül 17 előadás lesz az idén.

A népies ismeretterjesztő előadásokat szintén megszervezte az egyesület s a vármegye 13 helyén lesznek a tél folyamán minden vasárnap ismeretterjesztő előadások. Pusztakereszturon azonkívül analfabéta tanfolyamot is szervezett az egyesület.

A többi tevékenység sorából még kiemeli a főtitkár, hogy a harctéren küzdő katonáink szellemi üdítésére az őszi folyamán 1200 képes folyóiratot és 300 kötet könyvet küldött a harctérre.

Néhány kisebb ügy elintézésével az ülés véget ért.

— **Hivatalos jelentések november hó 15-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Károly főherceg vezérezredes arcvonala: Észak-Olahországban sikeresen folytattuk a harcot. A románok 23 tisztet, 1800 főnyi légénységet és 4 ágyút veszítették. A keleti határterületen és a hó borította Erdős-Kárpátokban nincs különös esemény. — Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A cs. és kir. haderőnél nincs különös esemény.

Olasz harctér:

A helyzet változatlan. Görztől keletre csapataink elfoglaltak egy olasz árkot és 5 tisztet, 475 főnyi légénységet elfogtak és 7 gépfegyvert zsákmányoltak.

Délkeleti harctér:

Nincs ujság.

Események a tengeren:

Folyó hó 14-én a kora reggeli órákban egyik repülőrajunk igen sikerült támadást intézett a Ronchi-i, vermeglianoi és doberdói ellenséges állások ellen. Egy ellenséges szárazföldi repülőgépet, mely megtámadta repülőrajunkat, elűztük. — Hajóhadparancsnokság.

A német nagyhadiszállítás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadesportja: A Sommetől északra a csata tovább tart. A reggeltől éjfélig tartó viaskodás november 14-ét is a nagy harci napok közé sorozza. Az angolok abban a reményben, hogy kezdetben elért sikereiket kihasználhatják, újból nagy tömegekkel támadtak az Ancretől északra és azután több ízben Le Sars és Gueudecourt-nál. Bár sikerült Beaucourt falut elfoglalniok, a széles támadási arcvonal minden más pontján veszteségükkel tört meg a támadás ereje állásaink előtt. Az ellenség rohama elhárításánál különösen kitűnt a magdeburgi 66. sz. gy. ezred és a badeni 169. sz. gy. ezred, valamint a 4-ik testőr gy. hadosztály ezredei. A franciák nagy erők harcbevételével a St. Pierre Vast erdő elfoglalására törekedtek. Támadásaik teljes hudarccal és véres veszteséggel végződtek.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Narajovka keleti partján a Foly-Krasnolesietől nyugatra rövid idővel ezeltől elfoglalt állások ellen bőséges orosz támadások történtek, amelyeket mind visszavertünk, egy helyen ellentámadással. — Károly főherceg

vezérezredes arcvonala: Károly keleti arcvonalán csak csekély harcra tevékenység folyt. Ránk nézve eredményes erdei és hegyiharcokban, melyek az Oláhországba vezető utak mentén folytak, a románok tegnap foglyokban 23 tisztet és 1800 fönyi legénységet, zsákmányban 4 ágyút és több gépfegyvert vesztek.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: A helyzet nem változott. Bukarest várát repülőink bombázták.

Macedóniai arcvonal:

A monastiri síkságon intézett heves francia támadásokkal szemben a bolgár csapatok, köztük öfelségének a császárnak Balkanszki ezrede rendületlenül helyt állottak. A Csernahajlásban sikerült az ellenségnek néhány magasiat elfoglalnia. Abból a célból, hogy a völgyben fekvő állásaink ellen az oldaltámadást kikerüljük, védővonalunkat ott visszahelyeztük. — Ludendorf.

Katonai kitüntetés. A király elrendelte, hogy dr. Juliusz Ármán az I/7. népfelkelő gyalogszázalójánál beosztott népfelkelő főhadnagynak, nagybecskereki ügyvédnek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitünő szolgálatai elismerésül a legfelső dicsérettel ismertesse.

Adományok. A főispán kezeihez az erdélyi menekültek javára a cs. és kir. 12. gyalogezred pótzászlójának tisztikara 300 koronát adományozott.

Továbbá a Vöröskereszt javára Mezin Pál nyeri lakos 10 koronát, Mihajlov Simon végszentmihályi lakos 20 koronát adományozott. Zitkovszky Béla kragujeváci vezető polgári biztos pedig 260 koronát küldött.

Köszönet. Dr. Dellimanics Lajosné 10 koronát adományozott a Gyermekbarát-egyletnek, melynek elnöksége ezúton mond hálás köszönetet a nemeslelkű adományozónak.

Vidéki hírlapírók gyűlése. A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége vasárnap tartotta Szávay Gyula elnökle alatt igazgatósági ülését. Az elnök jelentése beszámolt az egyesület nyári tevékenységéről, a németországi újságírók vidéki tanulmányozásáról, melybe a Szövetség a szíves kalauzoló munkáját végezte. A román betörés alkalmából az erdélyi menekült írók és újságírók a Szövetség részéről testvéries fogadtatásra és minden irányú segítségre találtak. „Sajtószállás”-nak a vidéki újságírók gyűjtő és szálló-telepének gondolata immár megvalósítottnak mondható, a vidéki újságírók gyűjtő mozgalma az ország varmegyei és városai lakosság szívessegével karoltak fel s eddig 5000 koronát megnevezett összeggel gyarapítottak annak gyűjtési alapját, mely most már megújíti a 20.000 koronát. A Szövetség most a hölgyek jóságához fordul, hogy segítsék a telepet felszerelni, berendezni. Ezt a szívessegét az ország noegyetei fogják nyújtani a vidéki újságíróknak. Az elnökség beszámolt ismételt bartai utjaról, melyen mindent elrendezett, úgy, hogy a tavaszra Sajtószállás megnyílik. — A titkari jelentésben Dr. Fenyes Ferencz titkár ismertette a folyó ügyeket. Indítványára az igazgatóság felhívást ír a vidéki lapkiadóknak, hogy az élet drágaságára való tekintettel munkatársaikat lenyegesebb fizetésemelésben és beszerzési eölegben részesítsék. Az utes ez ügy intézésére elnököt, titkárát és Benedek Arpad igazgatósági tagot küldte ki. — Targyalta az igazgatóság egy sajtószaki lap kiadásának Lehrer Andor által bemutatott tervét, azt nagyon helyesnek ítélte, de a kiadás anyagi részének megoldását a háború után idökre halasztotta. Elnöknek azt a felvetett tervet, hogy a Sajtószállás ügyének végleges betegezése után letesszen a Szövetség a fővárosban egy otthont a vidéki újságírók számára, ahol a Szövetség hazában kedvező elhelyezésben és ellátásban részesüljenek a rautáltak, általános helyesléssel fogadták. A Szövetség felügyelő-bizottsága Dr. Rónaky Kálmán elnökle alatt megvizsgálván a vagyonkezelést, arról a legmegnyugtatóbb jelentést adta. Ezután a segély kérvényeket intézték el. Ez évben a Szövetség 5000 koronát meghaladó segélyt folyósított. Új tagokul felvette az

igazgatóság: Bata Sándor, Vertse K. Andor, Seres József nyiregyházi, Kovács József m.-vásárhelyi, Dr. Stern Mór szatmári, Linder Ernő pécsi, Dr. Mészáros Lajos bártfai, Dr. Taglicht Sámuel fogarasi és Dániel József kecskeméti újságírókat. Végül az Almanach kiadása és a Szövetség új helyisége ügyében adott az ülés megbízásokat az elnöknek. Az ülésen az aradi, györi, nagyvárad, pécsi, debreceni, fiumei, pozsonyi, temesvári, kecskeméti, szabadkai újságírók képviselője volt jelen.

Könyvet a harctérre. Dr. Vincze-hidy Ernőné a harctéren küzdő katonák részére 29 kötet könyvet küldött a kultúregyesületnek, amely azt legközelebbi kiadományával továbbítja.

Meddig utazhatnak a menekültek? Az erdélyi kormánybiztosság közhírré teszi, hogy az erdélyi harctéren vasúton egyelőre csak Szászrégenig, Székelyudvarhelyig, Köhalmig és Nagyszebenig lehet utazni. A határszéli vármegyékből menekült lakosok közül igen sokan kísérelték meg az utóbbi idökbön, hogy személyazonosságai, vagy régebbi utazási igazolvánnyal, sőt igazolvány nélkül is, hazajuthassanak. Ezeket utközben leszállították a vonatokról. A határszéli megyékbe, nevezetesen Brassóba, Fogarasba, Csikbe és Háromszékbe csakis a katonai hatóságok engedelmével lehet utazni.

Mindent a hadseregnek! A m. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapju és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítmányhoz (IV. Váczi-utca 38. sz.) a harctéren való felhasználás végett. A „Szereteadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíttatnak.

Vadgesztenye gyűjtése. A Vörös-Kereszt Egyesület azzal a felhívással fordult a magyar társadalomhoz, hogy a vadgesztenyét gyűjtse össze és adja át a Vörös-Kereszt egylet helybeli fiókjainak, illetve választmányainak. Az egyesület ezt a felhívást most megismétli és nagyon kéri a magyar társadalom minden részét, hogy ezt a kérését teljesítse is, mert ez a kicsinynek látszó dolog, valójában nagy fontosságú. A Vadgesztenye Gyűjtőhelye megtalálta a módját annak, hogy a vadgesztenyéből a káros anyagokat kivonja s ezáltal legalább részben elejét vegye a mindjobban mutató állatosság hiányának. A mai háború sikeres megvívása nagyon sokban attól is függ, hogy tudjuk a küzdelem gazdasági részét lefolytatni. A földre lezuhalt és ott elpusztuló vadgesztenye tömegek a mai viszonyok között pótolhatatlan gazdasági veszteséget jelentenek reánk nézve. Különösen kéri a Vörös-Kereszt egyesület a hazafias magyar tanítóságot arra, hogy egy-egy délutánon vonuljon ki összes növendékeivel olyan helyekre, ahol vadgesztenyefák vannak, gyűjtse össze a már lezuhalt anyagot és azt szolgáltatassa be az ottani Vörös-Kereszt egyleti fióknak. Ezt a kérelmet természetesen mi a magunk részéről is a legmelegebben ajánljuk az illetékesek figyelmébe.

Két királyi gyermek vált az utóbbi napokban gyászos események révén aktuálisra: a beteg cárevis, a tifuszban elhalt kis Mircea román herceg — mind a kettőnek arkéjét közli a Jó Pajtás legújabb november 12-diki száma Kis Krónika rovatában. Benedek Elek népszerű képes gyermeklapja közli ezenkívül Vértessy Gyula versét, Zsoldos László elbeszélését, Rákosi Viktor folytatja regényét, Endrődi Béla rajzot és verset ad, Bicsó Ilona képet a tündérek erdélyi meneküléséről, Benedek Elek versével, Lakatos László cikket az erdélyi szászokról (képekkel), Bölcke repülő-kapitány képe is itt van. Benedek Elek egyre nagyobb érdeklődés közben folytatja A nagy földindulás címmel székel hazájából való menekülése regényes történetét. Tarka mese, sok szép kép, a rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egy szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Buda-pest, IV., Egyetem-téca 4.

Kincsek a szemétkben. Ha a tapasztalat megeáfolthatatlanul nem bizonyítaná alig hinné el az ember, hogy mennyi sok százezer korona kerül ki azokból a hulladékokból, amelyek egy világáros szemétkében értéktelenül hevernek. Ezekről a szemétkben heverő kincsekről közöl szenzációsan érdekes, fantasztikus képeket a Képes Ujság naptára. A Képes Ujság naptára egyébként is valóságos tárháza a tudományos ismereteknek, az idegizgatóan izgalmas kalandoknak, történeteknek és históriáknak. Rengeteg pompás kép díszíti a Képes Ujság naptárát, amely most jelent meg és amelyet a Képes Ujság minden előfizetője — a most belépő új előfizetők is — teljesen ingyen ajándékkal kap meg.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontái megyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.

HIRDETÉSEK.

Bánlaci főszolgabírótól.

6350—1916 szám.

1352—2.1

Pályázati hirdetés.

Torontái vármegye bánlaci járásában az elhalálozás folytán megüresedett Zichfalva, Nagygáj, Nagymargita, Szentjános és Ürményháza községekből álló zichfalvai körörszóra pályázatot hirdetek.

A körörszóra állással egybekötött javadalom a következő: Az 1908. évi XXXVIII t.-c. 40. §-a alapján 1600 korona törzsfizetés, amely 5 évenként 200—200 korona korpótlékkal emelkedik, 300 kor. lakbér és 300 kor. utiátalány, valamint a szabályrendelet alapján szedhető rendelési, beteglátogatási és műtétért járó díjak.

Pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi november hó 30-ig adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Bánlak, 1916 november hó 14-én.

Dr. Ürményi, főszolgabíró.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, Ötszobás urilakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::
— Közelebbit a kiadóhivatalban. —

1267—x.15

Kínótt

de jó állapotban levő

gyerekruhákat

ugymint télikabátot és meleg felsőruhákat megvesz

a rendőrkapitányság

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fhg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Martinov Szvetozár Szerb egyház palota.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Benceze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatruhás:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Kremser István, Gizella-part.
Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hidon túl, Ambrózy
szappangyár épületében.

Füszkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidárúüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-
udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Fötér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sirkóraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálló, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradáci-utca

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Benceze A. és Fia.

Tüzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruháza:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király sörcsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-sörcsarnok.
Tóth és Norisán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. naplaj kiadóhivatala.